

KONFERENCE MCM 2023

18. 10. 2023

DOKUMENTACE, KONZERVACE A

19. 10. 2023

RESTAUROVÁNÍ HUDEBNÍCH NÁSTROJŮ

**Národní muzeum – České muzeum hudby
Karmelitská 2, 118 00 Praha 1**

METODICKÉ CENTRUM
DOKUMENTACE, KONZERVACE A RESTAUROVÁNÍ
HUDEBNÍCH NÁSTROJŮ

**MINISTERSTVO
KULTURY**

**NÁRODNÍ
MUZEUM**

Tento projekt je realizován s finanční podporou Ministerstva kultury České republiky.

PROGRAM KONFERENCE

STŘEDA, 18. října 2023

09:00–09:15	<i>prezence účastníků</i>
09:15–09:30	Tereza Žůrková: Zahájení konference
09:30–10:00	Bernard Garaj: Instrumentum excellense: sůťaž výrobcov a dokumentácia slovenských ľudových hudobných nástrojov
10:00–10:30	Ondřej Šindelář: Vývoj koncertní kopie podle originálního historického dechového nástroje (fagotu)
10:30–11:00	<i>přestávka</i>
11:00–11:30	Adam Bitljan: Restaurování a konzervace háčkové harfy Johann Krammer z roku 1834
11:30–12:00	Prokop Szegény: Aspekty výzkumu a vývoje nových druhů hudebních nástrojů v Československu v 2. polovině 20. století
12:00–13:30	<i>přestávka na oběd</i>
13:30–14:00	Jan Kříženecký: Obchodní katalogy hudebních nástrojů jako organologický pramen
14:00–14:30	Jan Jiraský: Historické klavíry a význam jejich restaurování pro současné interprety a pedagogy
14:30–15:00	<i>přestávka</i>
15:00–15:30	František Kůs: Restaurování dětských houslí Oskara Nedbala
15:30–16:15	Ondřej Mucha: Harmonium – zapomenutý koncertní nástroj
16:15–18:00	<i>Volný vstup do expozice Člověk – Nástroj – Hudba</i>

PROGRAM KONFERENCE

ČTVRTEK, 19. října 2023

09:00–09:30	Daniela Kotašová: Soukromé sbírky hudebních nástrojů Národního muzea
09:30–10:00	Jiří Arnet: Podnět k diskusi o vytvoření standardu výkresové dokumentace historických hudebních nástrojů
10:00–10:30	<i>přestávka</i>
10:30–11:00	Jiří Čepelák: Kytara zvaná barokní
11:00–11:30	Tomáš Pospíšil: Houslařství v Ostravě od prvních zmínek až do roku 2000
11:30–13:00	<i>přestávka na oběd</i>
13:00–14:00	Jan Bečička: Restaurování klavichordu (T. Wokurka)
14:00–14:30	Dominik Matúšů – Pavel Cělý: Restaurování barokního kontrabasu olomouckého houslaře Johanna Strobla z pohledu houslaře
14:30–18:00	<i>Volný vstup do expozice Člověk – Nástroj – Hudba</i>

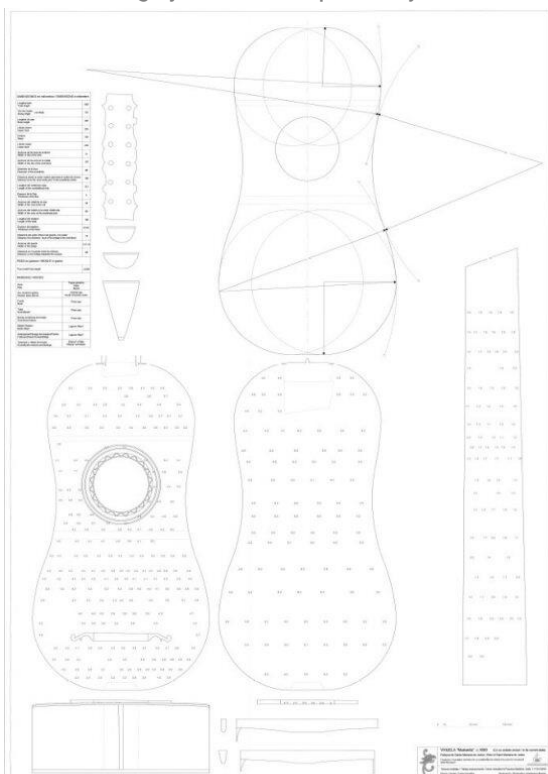
Jiří Arnet: Podnět k diskusi o vytvoření standardu výkresové dokumentace historických hudebních nástrojů

Příspěvek se pokouší formulovat principy zpracování výkresové dokumentace historických hudebních nástrojů v našich podmínkách. Autor vychází z praxe zahraničních muzejních institucí, definuje účely výkresového a doplňujícího rentgenového zobrazení hudebního nástroje a úroveň detailu s ohledem na platné technické normy. Příspěvek si klade za cíl otevřít diskusi k tomuto tématu a získat jak expertní názory, tak i názory uživatelů výkresové dokumentace, aby mohlo dojít k vytvoření přijatelného muzejního standardu, který splní svůj účel a bude se zároveň svojí formou pohybovat v zavedených normách.

Jiří Arnet absolvoval houslařskou školu v Chebu v oboru Uměleckořemeslná výroba hudebních nástrojů v individuálním programu stavba historických hudebních nástrojů a je profesionálním výrobcem strunných historických hudebních nástrojů. Věnuje se také hudebněvědnému výzkumu života a díla českého loutnisty J. A. Losyho (1651–1721) a je autorem souborného katalogu jeho díla a doprovodných studií.

✉ arnet@centrum.cz

☎ 777 316 777

Jan Bečička: Restaurování klavichordu (T. Wokurka)

Příspěvek nastiňuje obecnou problematiku restaurování strunných klávesových nástrojů. V úvodu seznámí autor posluchače s historií nástroje a jeho popisem. Předmětem zájmu je vázaný klavichord ze začátku 19. století z fondu Vlastivědného muzea v Olomouci. Ačkoli byl dosud nástroj považován za anonymní, průzkum určil, že jej stavěl Tomas Wokurka z Kutné Hory. Hlavní část příspěvku představí postup restaurování nástroje a bude se rovněž zabývat otázkou, jak přistupovat k restaurování a kdy je vhodné uvádět historické hudební nástroje do hratelného stavu. Autor dále seznámí posluchače s problematikou tahu strun a shrne obecné postupy restaurování (dokumentace, průzkum, vlastní restaurování a následná péče). Součástí přednášky je i živá ukázka zrestaurovaného nástroje – na klavichord hraje pan Tomáš Flégr.

Jan Bečička studoval u klavírnické firmy Petrof a dále na Střední umělecko-průmyslové škole v Praze (obor Tvarování dřeva a řezbářství). Absolvoval několik stáží v dílnách na stavbu klávesových hudebních nástrojů. Od roku 1997 se zabývá stavbou a restaurováním historických klávesových hudebních nástrojů. V roce 2009 mu bylo Ministerstvem kultury České republiky uděleno povolení k obnově kulturních památek se specializací na restaurování strunných klávesových nástrojů.

✉ info@harpsichord.cz

☎ 777 879 734

Adam Bitljan: Restaurování a konzervace háčkové harfy Johann Krammer z roku 1834

Restaurování a konzervace harfy ze sbírek Jihočeského muzea v Českých Budějovicích bylo provedeno za účelem její prezentace na výstavě o období Biedermeieru. Harfu bylo potřeba restaurovat, doplnit chybějící součásti a struny. Dále bylo nutné revidovat některé nepříliš vhodné předchozí zásahy a opravy. Citlivé restaurování se zaměřovalo zejména na lokální poškození dřevěného materiálu, čištění povrchu a všech součástí, na konsolidaci povrchové úpravy a celkové sjednocení předmětu s použitím vhodných materiálů. Na nástroji bylo v maximální možné míře, kde to bylo možné, zachováno původně ostrunění, chybějící struny byly z důvodu prezentace nástroje doplněny odpovídajícími.

Adam Bitljan absolvoval Střední školu tvorby a designu nábytku v Liberci, Vyšší odbornou školu uměleckých řemesel v Brně (obor Restaurování a konzervování nábytku a nepolychromované dřevořezby pod vedením ak. mal. Pavla Luffera, ak. soch. Petra Jedličky, prof. Petra Jandy a prof. Josefa Filipa) a výtvarné kurzy pod vedením ak. mal. Evy Kubínové. V letech 2003–2004 působil jako restaurátor na pracovišti státního zámku Sychrov, poté působil jako restaurátor pro soukromé sběratele i galerie a muzea v ČR. V roce 2014 založil v Praze externí restaurátorské a konzervátorské pracoviště Severočeského muzea v Liberci. Od roku 2015 pracuje na pozici restaurátor v Národním muzeu – Českém muzeu hudby a od roku 2016 zároveň jako odborný pracovník MCMI. Je absolventem odborných seminářů a workshopů v ČR, Norsku a Velké Británii, jako pracovník MCMI prezentuje centrum na odborných konferencích v ČR i v zahraničí.

✉ adam.bitljan@nm.cz

☎ 724 821 848

Jiří Čepelák: Kytara zvaná barokní

Autor představí problematiku barokních kytar. Příspěvek se bude zabývat definicí pojmu „barokní kytara“ a jejích charakteristických konstrukčních znaků. Dále se zaměří na hudební využití barokní kytary v jednotlivých kulturních oblastech (Francie, Itálie, německé země, Španělsko). Součástí příspěvku bude i shrnutí problematiky restaurování a konzervace originálních barokních nástrojů.

Jiří Čepelák absolvoval Střední průmyslovou školu výroby hudebních nástrojů v Kraslicích. Patnáct let pracoval jako konzervátor muzea v Karlových Varech. Zájem o loutnu jej přivedl ke stáži, kterou absolvoval u loutnaře Güntera Marka v Utrechtu, a k letnímu kurzu u Davida van Edwardse. Od roku 1994 staví loutny profesionálně. Zabývá se též dokumentací originálních historických nástrojů, z nichž některé restauroval.

✉ jiri@cepelak.cz

Bernard Garaj: Instrumentum excellense – súťaž výrobcov a dokumentácia slovenských ľudových hudobných nástrojov

V rokoch 1975–1985 sa na pôde Folklórnych slávností pod Poľanou v Detve uskutočnil prvý cyklus súťaže výrobcov ľudových hudobných nástrojov o cenu Dr. Ladislava Lenga – Instrumentum Excellence, ktorého dôležitou súčasťou bola aj ich dokumentácia, prezentácia, resp. stretnutia a rozhovory s výrobcami. Ďalšie dva cykly sa konali v rokoch 2001–2010, resp. 2017–2022. Cieľom príspevku je na širokom časovom horizonte (1975–2022) poukázať na základné vývojové tendencie a dynamiku zmien vo výrobe slovenských ľudových hudobných nástrojov vrátane akusticko-intonačných kvalít, ich využitia a typologickej či regionálnej stratifikácie.

Bernard Garaj je etnomuzikológ a etnoorganológ pôsobiaci v Ústave hudobnej vedy Slovenskej akadémie vied v Bratislave (1986–2005) ako aj na Katedre etnológie a folkloristiky Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre (od 1992 doteraz). Autor viacerých publikácií a početných štúdií o slovenskej ľudovej inštrumentálnej hudbe. Vo vzťahu k téme príspevku bol účastníkom súťaže, členom hodnotiacej poroty a napokon jej predsedom.

✉ bgaraj@ukf.sk

Jan Jiraský: Historické klavíry a význam jejich restaurování pro současné interprety a pedagogy

Klavírní repertoár 18. a 19. století nevznikal pro dnešní nástroj, ale pro různorodé klavíry své doby. Zvukové a mechanické vlastnosti dobových nástrojů se dnes snažíme poznávat, abychom pochopili představy, záměry a možnosti tehdejších tvůrců. Získané poznatky lze v ideálním případě zúročit v estetických i technických aspektech interpretační koncepce na moderním nástroji. Možné odpovědi záleží nejen na samotné existenci příslušných dobových nástrojů, ale i na jejich stavu. Interpret toužící po vzkříšení autentických múz je často zcela závislý na kvalitě práce restaurátora. Ten může svým zásahem původní vlastnosti nástroje buď obnovit, nebo významně a často i nezvratně změnit. V čem spočívá výpovědní hodnota historického nástroje a jaké závěry lze z konkrétních klavírů vyvodit? Které detaily restaurování mohou být rozhodující? Jak si stojíme v mezinárodním srovnání? Co všechno spáchali světoví odborníci a proč nejstarší klavír nemusí být nejstarší?

Jan Jiraský je pianista, laureát a vítěz mnoha prestižních soutěží (mj. Beethovenův Hradec, Karlovy Vary, Kyjev, Darmstadt, Barcelona, Festival Musical Grands Crus de Bourgogne ad.). Je pravidelným hostem festivalových pódii (Janáček Brno, Moravský podzim, Pražské jaro aj.), koncertuje v Evropě, Americe a Asii. Spolupracoval s desítkami předních českých i světových dirigentů. Jeho lisabonský recitál v Teatro Nacional vysílalo 12 stanic EBU. Za přímý přenos 3. klavírního koncertu Martinů získal v roce 2000 prestižní Cenu Classic NČHF. Janáčkovský komplet mj. na autorem klavíru Ehrbar z roku 1876 sklídl uznání kritiky, stejně jako 18 Mozartových sonát ve čtyřech recitálech s uplatněním dobového nástroje či Bachův temperovaný klavír (Světová klavírní tvorba v Rudolfinu, Filharmonie Brno, Beijing National Orchestra Hall aj.). Vede Katedru klavírní interpretace JAMU v Brně.

✉ jirasky@jamu.cz

☎ 603 825 807

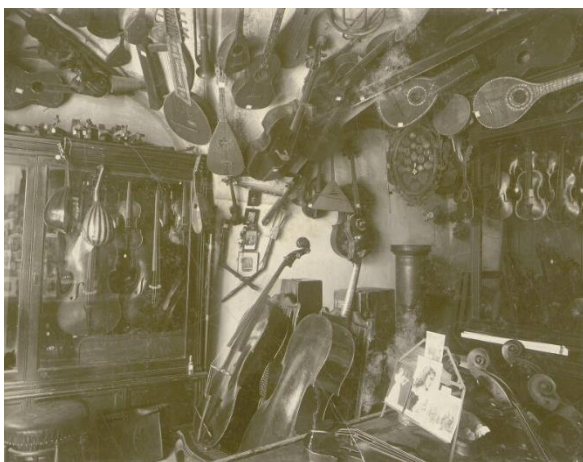
Daniela Kotašová: Soukromé sbírky hudebních nástrojů Národního muzea

Historii sbírky hudebních nástrojů Národního muzea – Českého muzea hudby dokumentují kromě nákupů také dary a odkazy soukromých sběratelů, které v několika případech patří k nejcenějším přírůstkům. Jednu z prvních významných akvizic představuje dar kněze z východočeského regionu, milovníka hudby a mecenáše Antonína Buchtela (1804–1882). Mezi další náleží unikátní sbírka Josefa Šedivy (1853–1913) či pozoruhodný soubor Ondřeje Horníka (1864–1917). Právě odkazy českých výkonných umělců a pedagogů zaujímají zvláštní místo ve sbírce hudebních nástrojů, přičemž výjimečná je v tomto směru kolekce z pozůstalosti Marie Zunové (1897–1961). V průběhu prezentace zazní výsledky dosavadního výzkumu publikované v podobě katalogů nástrojů se zasazením do širšího historického, sociologického a kulturního kontextu. Zároveň bude představen aktuální projekt rozsáhlé sbírky českého houslaře i vášnivého sběratele Karla Boromejského Dvořáka (1856–1909). Autorka se pokusí vytyčit společné znaky i odlišná zaměření jednotlivých souborů, které byly formovány dobou a prostředím svého vzniku. Ze souvislostí vyplyne, že významnou roli v takovém procesu sehrává osobnost jejich majitelů. Na příkladu vybraných exemplářů bude zmíněno téma rekonstrukcí, problematika padělků a ověření pravosti nástroje.

Daniela Kotašová působí jako kurátorka sbírky hudebních nástrojů v Národním muzeu – Českém muzeu hudby. Vystudovala hudební vědu na Filozofické fakultě Karlovy univerzity a Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Je absolventkou studijních stáží ve dvou německých muzejních institucích. V rámci vědy a výzkumu se specializuje na hudební organologii se zaměřením na drnkací nástroje, dějiny českého hudebního nástrojařství a organologickou ikonografii. Její nejnovější publikace pojednává o harfách ve sbírce pražského Národního muzea.

✉ daniela.kotasova@nm.cz

☎ 224 497 728

Jan Kríženecký: Obchodní katalogy hudebních nástrojů jako organologický pramen

Ve druhé polovině 19. a v první polovině 20. století se etablovalo několik velkých výrobců hudebních nástrojů nebo obchodních družstev, které dodávaly široký sortiment hudebních nástrojů. Z jejich činnosti jsou mimo jiné dochovány některé katalogy, které jsou cenným zdrojem informací o tehdejší produkci nástrojů a jejich příslušenství. Lze z nich čerpat i další informace, například k péči o nástroje, ladění, výrobě a různé zajímavosti. V některých z nich jsou i údaje o cenách nástrojů. Autor uvede příklady některých katalogů a zajímavostí z nich.

Jan Kříženecký pracuje jako kurátor Oddělení hudebních nástrojů v Českém muzeu hudby a odborný pracovník MCMI. Předtím pracoval jako kurátor v oddělení strojírenství Národního technického muzea. Vystudoval Střední průmyslovou školu strojírenskou a elektrotechnickou v Praze a stavbu hudebních nástrojů v Kraslicích. Ve volném čase se věnuje fotografování a výrobě kytar a lidových píšťal.

✉ jan.krizenecky@nm.cz

 224 497 750

No.		per Dutzend Kronen
5	Mit Schuber	8.40
6	Brasilholz, ohne Schuber, rund oder eckig	10.40
7	" mit	13.90
8	" " " und Neuilberschraube	16.80
9	" " " Neuilberbahn	20. . .
10	" " " " " feiner Schuber	22. . .
11	Neuilbersgrüfter, mit eingestemmt Schuber	24. . .
12	" " " " " runde Bahn, Pariser	26. . .
13	Elsenbeinfrosch, Imitation	32. . .
14	Mit Elfenbeinschneckenfrosch, Imitation	48. . .

Feine Sorten.

No			Stück Krone
15	Fernambukholz		3.40
16	"	mit Neustilbgerüst	4.00
17	"	mit fester Stange	5.90
18	"	" feister	6.70
19	Elfenbeinfrosch		6.80
20	Silberästjuring		13.00
21	"	ausgezeichnete Stange	14.00
22	Goldsilberjuring		44.00
23	Schildkröte, Perlmutter- oder Elfenbeinfrosch		8.00
24	Perlmutter und fester Schraube		10.00
25	Perlmutter und Silberjuring		10.00
26	mit Schneckenfrosch von Elfenbein		10.00

Bei Bestellung feinerer Violinbögen von Fernambukholz bitte anzugeben, ob solche „leicht“ oder „schwer“ erwünscht sind.

No.	Violinbogenfrösche.	per Dutzend Kronen
1	Ohne Schubler	4.40
2	Mit	6.—
3	„ „ besser	7.20
4	„ „ „ Neusilbergarnitur	10.—

Violinbogenhaar-Bezüge, weiss, I. Qualität	per Dutzend Kronen	3.60
" " leichter, II. Qualität	" "	2.80

Violinbogen-Schrauben, Beinknopf	"	"	1.80
" " Neusilberknopf	"	"	3.—

Violin-Stage.

No.		per Detardet Kronen
1	Ordinar, ohne Herzel	— 20
2	Besser, mit	— 24
3	" " Stempel "Dresden" oder "Bausch"	— 40
4	" " "Pampi"	— 40
5	" " "Albert" oder "Wien"	— 80
6	" " " " von feinstem Holz, schön geflammt	— 80
7	" " "Vulliams" oder "Paris"	1.40
8	" " "Tourne"	1.80
9	" " " " Holz schön geflammt	2.00
10	Fach Hefters Stamm ist auch 30 Zoll Metall	2.60

Ich liefere Stege in noch 20—30 Modellen, sowie nach jedem eingesandten Muster

Violin-Wirbel.

			per Datschd Kronen
1	Vollst-Wirtel,	ordinä, Birnbaum	— 24
2	"	besser, "	76
3	"	Pariser, " ohne Auge — 60, mit Auge	— 71
4	"	gewöhnlich, Ebenholz, ohne Auge 170, mit Auge	— 89
5	"	Pariser, "	2
6	"	gewöhnlich, Bucholz	100
7	"	" "	130
8	"	" " gelb	120
9	"	" "	120
10	"	Italiener, Jacarandholz	2
11	"	Bausch, "	180
12	"	Rosenholz	12
13	"	mit Age gravirt, Ebenholz	4
14	"	Doppeltage gravirt, Ebenholz	6
15	"	Reusste "	7
16	"	gravirten Buchen	120
17	"	Sockle, variirt	22

František Kůs: Restaurování dětských houslí Oskara Nedbala

V letech 2021–2022 proběhlo restaurování dětských houslíček Oskara Nedbala z fondu divadelního oddělení Národního muzea za účelem jejich vystavení. Oskar Nedbal vystudoval hru na violu na pražské konzervatoři ve třídě Antonína Dvořáka. Byl členem slavného Českého kvarteta, kde se projevil i jako schopný manažer a vůdčí osobnost. Kromě toho se věnoval komponování (*Z pohádky do pohádky*, *Princezna Hyacinta*, opereta *Polská krev*) a působil i jako dirigent. Českou filharmonii dirigoval již ve 22 letech a od té doby řídil orchestry v Berlíně, Paříži, Petrohradu, Londýně, Oděse a Vídni. Jeho dětské housličky jsou významnou emotivní památkou na mistra. Nedbal je prý velmi miloval a všude je vozil s sebou. Nástroj byl tristním stavu. Měl praskliny, proražený lub, z hlavičky zbylo jen torzo količnicku, šnek zcela chyběl. Zadavatel trval na minimálních úpravách, přesto byl zásah masivní. Po restaurování nástroj nyní vypadá pěkně, je vhodný k vystavení, a přestože byla díra v lubu na přání zadavatele zachována, je schopen hry.

František Kůs se vyučil houslařem v Lubech u Chebu roku 1992. V témže roce si otevřel vlastní dílnu v Ostrově u Karlových Varů, kde staví nové nástroje a provádí opravy a seřizování. V roce 1999 byl přijat do Kruhu umělců houslařů a v letech 2000–2002 pracoval v ateliéru Jana Baptisty a Přemysla Otakara Špidlenových. Účastnil se mezinárodních houslařských soutěží, odkud získal stříbrnou medaili za houslový tón (USA 2002) a 1. místo za práci, umělecký dojem, zvláštní ocenění italské houslařské asociace za lak (Náchod 2008). Od roku 2018 pracuje jako restaurátor v Českém muzeu hudby, kde pečuje o nástroje Státní sbírky hudebních nástrojů. Je aktivním hudebníkem.

✉ frantisek.kus@nm.cz

☎ 224 497 715
605 858 043

Dominik Matúšů – Pavel Celý: Restaurování barokního kontrabasu olomouckého houslaře Johanna Strobla z pohledu houslaře

Příspěvek popisuje restaurátorské postupy při opravě historického kontrabasu z fondu Vlastivědného muzea v Olomouci provedené Dominikem Matúšů (projektovou dokumentaci, fotodokumentaci a závěrečnou zprávu projektu zpracoval Pavel Celý). Rozsáhlá renovace zahrnovala vyčištění korpusu, fixaci četných prasklin, zpevnění konstrukčních částí po napadení červotočem, doplnění chybějících a poškozených nosných prvků a lubů, „šift“ krku, vysoustružení a výměnu dřevěného bodce, opravu původního dýhovaného hmatníku, lakové opravy, opravu hlavice ve tvaru lví hlavy, výrobu kobyly dobového modelu, osazení střevovými strunami a seřízení. Kontrabas byl zrenovován do plně hratelného stavu a je určený i k příležitostné interpretaci staré hudby. Příspěvek by měl být podnětem k diskusi, zda u podobných nástrojů preferovat renovaci s cílem jeho zakonzervování jako muzejního exponátu nebo proces cílit i k obnovení původní hudební funkce.

Dominik Matúšů (Houslařská dílna Jestřabí, Houslařská dílna Pavel Celý, s.r.o. Zlín) se vyučil houslařem u mistra Ing. Pavla Celého v Kyjově v roce 2000 a po vyučení v jeho dílně rok pracoval. V roce 2001 se osamostatnil a založil vlastní houslařskou dílnu v Jestřabí (okr. Zlín). Od roku 2017 je souběžně se svou soukromou praxí zaměstnán v Houslařské dílně Pavel Celý, s.r.o. ve Zlíně. Zabývá se opravami

a restaurováním historických nástrojů, výrobou smyčcových nástrojů včetně kopíř historických a technologickými postupy lakování. Už od mládí se věnuje i studiu a provozování řemesel blízkých i méně blízkých houslařskému oboru (tesařství, truhlářství, kolářství, šití dobových krojů a puškařství). Mimo houslařskou praxi je aktivním hudebníkem, hraje na kontrabas a housle v kostelích i hospodách.

✉ dominik.matusu@volny.cz

☎ 776 183 622

Pavel Celý (Houslařská dílna Tasov) absolvoval v roce 2003 obor hudební věda na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně a v roce 2007 se vyučil houslařem. Už od roku 2003 pracoval v otcově houslařské dílně ve Zlíně a od roku 2008 se provozuje na Vysočině vlastní houslařskou praxi a obchod. Věnuje se opravám a servisu nástrojů, zabývá se i osvětovou a pedagogickou činností. Od roku 2011 vyučoval odborné předměty na SOŠ Luhačovice studenty oboru Uměleckořemeslná stavba hudebních nástrojů. V roce 2011 založil Sdružení houslařských dílen a řezbářů, jehož činnost zaštiťuje. Pavel Celý je amatérským hudebníkem, příležitostně hraje na fidulu a violu da gamba v historických hudebních skupinách.

✉ pavel@cely.cz

☎ 608 513 213

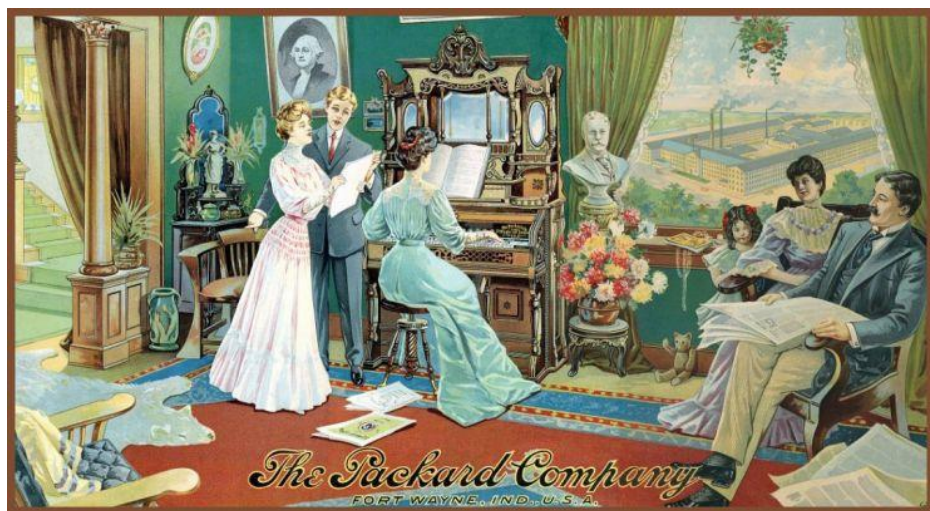
Ondřej Mucha: Harmonium – zapomenutý koncertní nástroj

Příspěvek představí dnes již zapomenutý a neprávem opomíjený plnohodnotný koncertní nástroj, kterým je harmonium. Autor přiblíží vývoj nástroje, konstrukční stránku, světovou slávu, význam a postavení v tehdejší společnosti a jeho postupný zánik. Dále poukáže jak na světové skladatele, kteří pro harmonium komponovali, tak i na významné české stavitele – firmy. Závěrem autor zhodnotí současný postoj k uvedenému hudebnímu nástroji. Součástí příspěvku bude prezentace harmonia postaveného v roce 1895 firmou Packard v USA.

Ondřej Mucha vystudoval varhany na Konzervatoři Evangelické akademie v Kroměříži (MgA. Karel Hiner), Sbormistrovství chrámové hudby na Univerzitě v Hradci Králové (prof. Dr. František Vaníček) a varhany na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě (prof. Imrich Szabó). Dále absolvoval Mezinárodní mistrovský interpretační kurz na Janáčkově akademii múzických umění v Brně – varhany (prof. Kamila Klugarová). Věnuje se koncertní činnosti ve hře na varhany a cembalo a je prvním českým koncertním hráčem na harmonium. Koncertně vystupuje v České republice a v zahraničí (např. Slovensko, Polsko, Rakousko, Německo, Španělsko), dále na mezinárodních varhanních festivalech a mezinárodních hudebních festivalech. Společně s Janem Tomankem založili první soukromou expozici harmonií v České republice HARMONIUM – HISTORIE a jsou majiteli největší sbírky těchto nástrojů v naší zemi. V první polovině roku 2023 obdrželi Cenu Olomouckého kraje – výjimečný počin roku v oblasti umění – hudba.

✉ info@harmonium-historie.cz

☎ 770 640 100

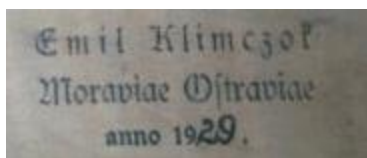
Tomáš Pospíšil: Houslařství v Ostravě od prvních zmínek až do roku 2000

Prezentace se zaměřuje na více než stoletou a téměř neznámou historii ostravské houslařské tradice. Mezi jednotlivými jmény jsou kromě významných ostravských výrobců smyčcových hudebních nástrojů zmíněni i výrobci, jejichž jména odborná literatura vůbec nezná. Okrajově se dotýká též amatérských houslařů a prodejců hudebních nástrojů působících v Ostravě. Součástí prezentace je fotodokumentace dochovaných nástrojů, vinět, signatur a dobové inzerce.

Tomáš Pospíšil (Ateliér houslařů Ostrava) se vyučil houslařem v roce 1998 v Kyjově. Po vyučení byl zaměstnán u svého mistra Ing. Pavla Celého v jeho kyjovské dílně a v roce 2001 jím byl pověřen vedením jeho nově otevřené dílny v Uherském Hradišti. Od roku 2002 působí ve vlastním houslařském ateliéru v Ostravě. Zabývá se opravami i náročnějším restaurováním a výrobou nových smyčcových hudebních nástrojů. V roce 2004 byl jmenován soudním znalcem v oboru oceňování a posuzování smyčcových hudebních nástrojů. Praxi soudního znalce provozoval do roku 2021. Už od doby učení se aktivně zajímá o historii houslařství, především v oblasti Severní Moravy a věnuje se také přednáškové a osvětové činnosti. Od roku 2011 je členem Sdružení houslařských dílen a řezbářů. Mimo houslařskou praxi je dodnes aktivním hudebníkem.

✉ mistr@houslar.cz

☎ 731 119 412

Prokop Szegény: Aspekty výzkumu a vývoje nových druhů hudebních nástrojů v Československu v 2. polovině 20. století

Příspěvek je věnován pozadí a okolnostem organologického vývoje a výzkumu v Československu v druhé polovině 20. století, který probíhal v přímé součinnosti se samotným hudebně nástrojářským průmyslem. Z důvodu této těsné spolupráce se výzkumné a vývojové instituce postupně staly součástí struktury oborového podniku Československé hudební nástroje. Příspěvek bere v potaz jak důvody pro vznik tohoto institucionálního zázemí, tak i jeho vývoj v čase. Vzhledem k dobovým trendům spadá většina uvedených nových nástrojů do skupiny elektrofonů, procházejícím v té době prudkým rozvojem. V jeho rámci docházelo i k vývojem exemplářů, jejichž povaha se může zdát dnešním prismaem vcelku kuriózní. Specifičnost dobové situace rovněž provokuje otázky týkající se podmínek pro výzkum podobného charakteru a jejich vlivu na tento typ produkce.

Prokop Szegény je studentem Ústavu hudební vědy FF MU. V rámci studia se začal orientovat zejména na organologii, konkrétněji na neobvyklé a experimentální hudební nástroje 20. století. V tomto poli vznikla již bakalářská práce Hudební vynálezy Františka Herolda v historickém kontextu a na otázky jí nastolené navazuje i aktuální výzkum. Mimo muzikologii se věnuje i praktické hudební činnosti jako hráč na saxofon a klávesové nástroje.

✉ prokopsz@seznam.cz

☎ 774 960 946

Ondřej Šindelář: Vývoj koncertní kopie podle originálního historického dechového nástroje (fagotu)

Tvorba kopie historického nástroje je komplexním procesem. Spojuje znalosti historie, organologie, ikonografie s některými pokročilými technologiemi, i s množstvím konkrétních zkušeností s nástrojem. Pokud se má jednat o kopii nástroje originálního, ideálně autentickou, a přitom v koncertní praxi snadno a dobře použitelnou, stojí v cestě k výsledku několik problémů. Největší proměnnou je stáří, potažmo stav původního nástroje, versus zamýšlené použití nástroje nového. Je potřeba určit ladění originálu, které je zpravidla odlišné od ladění používaného v dnešní době. Originál je třeba pečlivě změřit a s naměřenými hodnotami, a ohledem na stav původního nástroje, musíme vytvořit model, polotovar, se kterým budeme dále pracovat. Aby se na výsledný fagot v praxi dobře hrálo, je zpravidla třeba původní naměřené hodnoty přizpůsobit, což ovšem koliduje s požadavkem na autenticitu. Jak najít ideální předlohu a jak pracovat s ní i s následnou kopií? Na to se zaměříme v předkládaném příspěvku.

Ondřej Šindelář je fagotista. Studia dokončil ve Švýcarsku na Musik Akademie Basel, kde kromě hry na „současný“ fagot studoval i nástroje historické na Schola Cantorum Basiliensis. Je členem České filharmonie. Bývá ale zván i ke spolupráci s barokními a klasicistními ansámblly – Collegium 1704, Collegium Marianum, Czech Ensemble Baroque, Weimar Baroque a vystupuje i sólově. Vlastní sbírku historických originálních fagotů a v letech 2017–2021 se zúčastnil projektu kopírování nástroje Sattler S. Azzoliniho a A. Ponchia. Spolupracoval na některých edicích firmy Bärenreiter, nebo na edici kantát z Bokemeyerovy sbírky.

✉ sindelar.ondrej@gmail.com

